

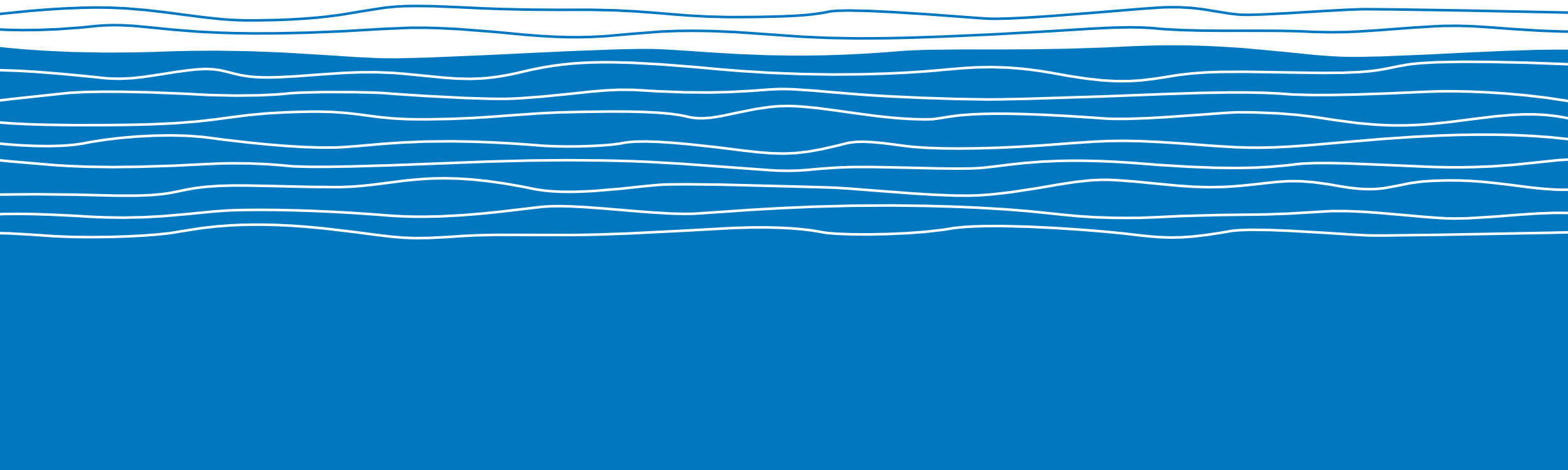
Viimsi valla tervise- ja heaoluprofiil

Kokkuvõte

VIIMSI VALD

Sissejuhatus

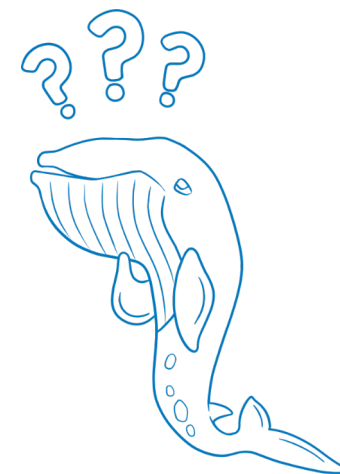
Viimsi valla tervise- ja heaoluprofiil

Mis?

- ✓ Ülevaade ja analüüs viimsilaste tervisest ja heaolust ning nende mõjuteguritest.
- ✓ Statistika, trendid ja hinnangud tugevuste-nõrkuste kohta tööturust ja infrastruktuurist sotsiaalteenuste ning tervishoiuni.
- ✓ Riiklikult koordineerib Tervise arengu instituut.

Miks?

- ✓ Sisend otsusteks, et mõjutada strateegiliselt viimsilaste heaolu ja omavalitsuse atraktiivsust.
- ✓ „Ühele pildile“ tuuakse tavapäraselt eraldiseisvalt juhitud valdkonnad, mis aga inimeste heaolu mõjutavad üheskoos.
- ✓ Esile kerkivad ennetuse võimalused lisaks tagajärgede leevendamise vajadustele.

Viimsi valla tervise- ja heaoluprofiil

Kuidas koostati?

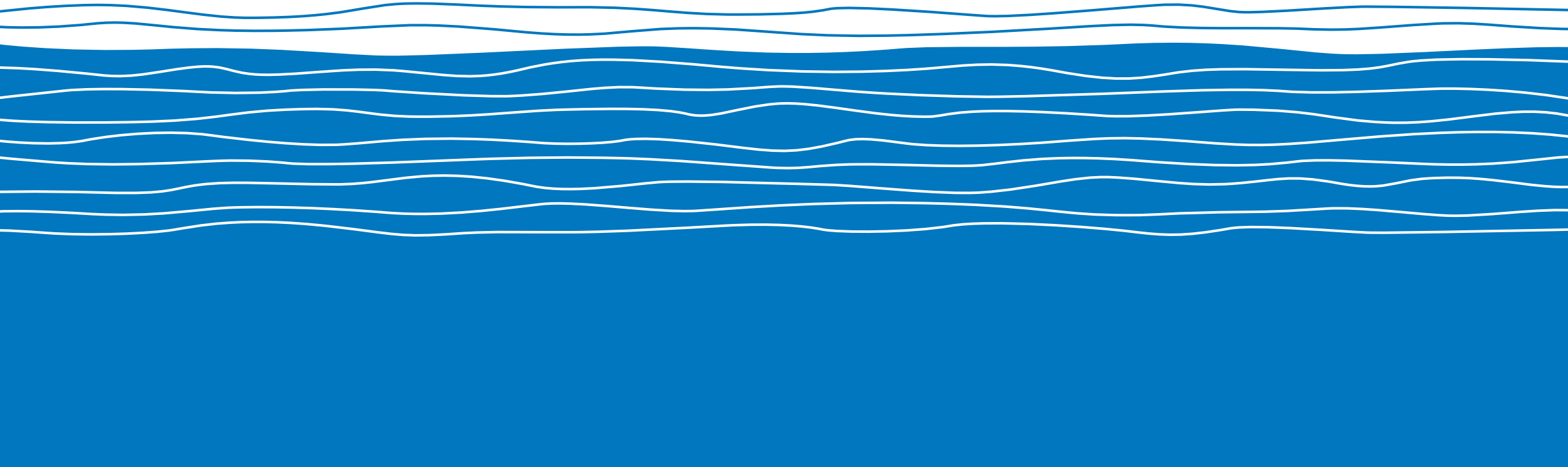
- ✓ Valmis aastatel 2020–2021 varasema kolme aasta andmete alusel, võttes arvesse ka uusimaid arenguid (nt koroonapandeemia mõju).
- ✓ Panustasid sotsiaal- ja tervishoiuosakond, haridusosakond, kultuuriosakond, ehitus- ja kommunaalosakond, keskkonna- ja planeerimisosakond, arendusosakond.

Millistel allikatel põhineb?

- ✓ Riiklikud andmekogud (Statistikaameti, Tervise Arengu Instituudi, Töötukassa ja Sotsiaalkindlustusamet andmebaasid, Sotsiaalministeeriumi S-veeb, Päästeameti interaktiivne kaart, Politsei- ja piirivalveameti andmed, haridusandmete portaal HaridusSilm, Eesti Hariduse infosüsteem EHIS jt).
- ✓ Valla arengukavad ning tellitud uuringud ja analüüsid (nt 2017. a liikuvusuuring, 2019. a elanike rahulolu-uuring).
- ✓ Vallavalitsuse töös kasutatavad arvandmed ja töötajate eksperthinnangud.

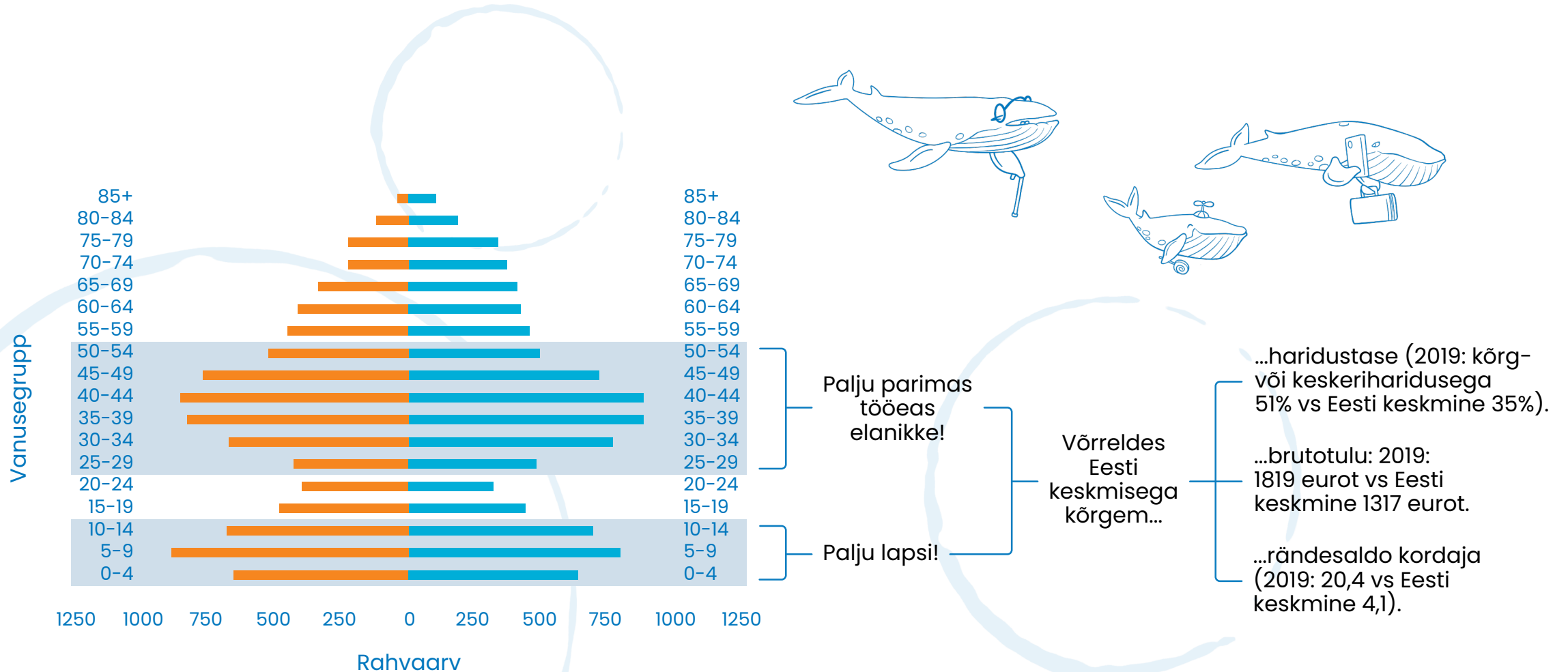

Viimsilaste tervise ja heaolu taustainfo

1. Rahvastik ja tööturg

Võtmenäitajad

Igapäevane pendelränne Tallinn ↔ Viimsi

ca 12 000 inimest

Vallas on kohti puudu igas haridusastmes, eriti gümnaasiumis.

Töökohtade osas on puudu Viimsi elanike profili arvestades sobivatest töökohtadest nii tüübilt kui ka arvult.

2000+ viimsilast, kes pole end elanikuks registreerinud ega panusta omavalitsuse maksubaasi.

TALLINN
VIIMSI

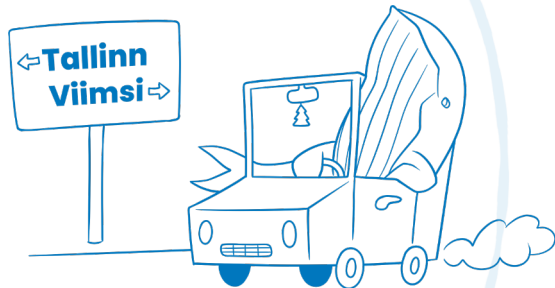

1. Rahvastik ja tööturg

Tugevused-nõrkused-järeldused

Hästi on:

- ✓ Demograafiline olukord.
- ✓ Viimsi uute elanike arv ja profiil.
- ✓ Elanike haridustase.
- ✓ Elanike keskmine brutopalk.
- ✓ Tallinna lähedus (töökohad, teenused).

Tähelepanu vajab:

- ✓ Maksumaksjate osakaalu kasvatamisele Viimsi elanike arvust, sh tänu:
 - lasteaia- ja koolikohtade arvu suurendamisele,
 - nõudluse vähendamisele Tallinna linna soodustuste, toetuste ja teenuste järele.
 - ✓ Töökohtade loomise toetamine, mis sobivad:
 - noortele,
 - kõrgharidusega inimestele.
- NB! Keskmise suurusega ja suurettevõtteid on vallas vähe ning 2000+ mikroettevõtte majandusliku aktiivsuse kohta puuduvad andmed.
- ✓ Pendelrände vajaduse vähendamine tänu:
 - eelmises kahes punktis nimetatud meetmetele,
 - vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamisele Viimsis.
 - ✓ Võrreldes Eesti keskmisega 4-5% võrra kõrgem sooline palgalõhe.

2.1 Tervis

Võtmenäitajad

Eakate inimeste madal osakaal Viimsis = Eesti keskmisest
2x madalam suremuskordaja

Ca 1/2 vereringeelundite haigused

Ca 33% pahaloomulised kasvaja

Välispõhjustest (õnnetusjuhtumid, mürgistused, traumad) tingitud surmasid iga-aastaselt kuni viis

Sarnane Eesti keskmisega

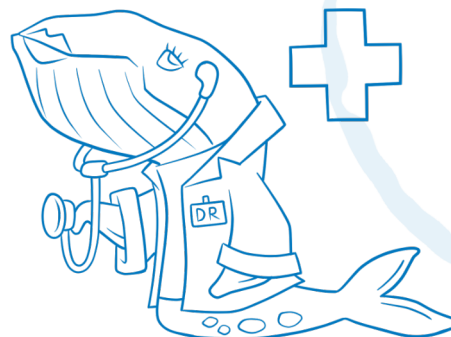
Veidi kõrgem Eesti keskmisest

Veidi madalam Eesti keskmisest

Näitajad, mille puhul pole Viimsi andmeid maakondlikest eristatud:

- Elanike hinnang oma tervisele
- Tervena elatav eluiga
- Elanike oodatav eluiga
- Varajaste (< 65 eluaastat) surmade osakaal

Uppumisi minimaalselt

Tulesurmade arvu kasvutrend

2.2 Ohutus

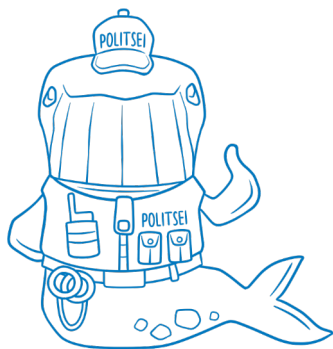
Võtmenäitajad

Tõsiseid avaliku korra rikkumisi pannakse toime vähe (sajad väljakutsed vs alla 10 menetluse aastas)

Aasta-aastalt on registreeritud varavastaste süütegude arv vähenenud (v.a jalgrataste vargused)

Õigusrikkumised

Trend on kelmuste arvu suurenemine (sh interneti- ja investeerimiskelmused)

Liiklusega seotud väärteguisid (sh joobes juhtimist) stabiilselt 40-50 aastas

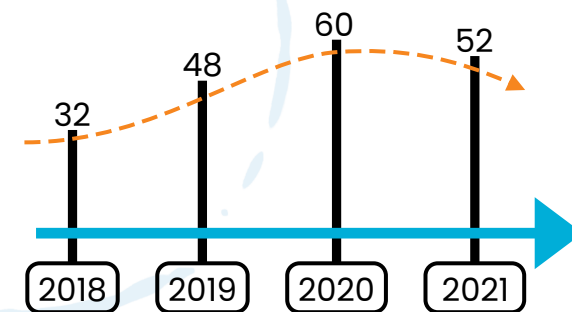
Inimkannatanutega liiklusõnnetuste arvu kasv

Kriminaalses joobes autojuhte ca 20 aastas

Üldse on lähisuhtevägivalla juhtumeid aastas 100 ja 200 vahel, neist 1/3 on toimunud alaealise juuresolekul

Pooltes juhtumites mängib rolli alkoholi liigtarvitamine

! Lähisuhtevägivalla juhtumid, kus alustatud kriminaalmenetlus (seisuga 06.04.2022)

2. Tervis ja ohutus

Tugevused-nõrkused-järeldused

Hästi on:

- ✓ Teadaolevad tervise- ja suremusnäitajad ei eristu negatiivselt Eesti keskmisest.
- ✓ Vähene suremus välispõhjustesse, sh uppumiste väike arv.
- ✓ Varavastaste süütegude arvu vähenemine (sh vargused eluruumidest).
- ✓ Politseil on ressursi järelevalve teostamiseks, sh abipolitseinikud.
- ✓ Alaealiste õigusrikkujate puhul taastava õiguse ja mõjutusvahendite kasutamine.
- ✓ Elanike suurenev teadlikkus lähisuhtevägivallast (sh otsitakse rohkem abi).

Tähelepanu vajab:

- ✓ Osa tervise- ja suremusandmeid on teada ainult maakonna, mitte valla tasemel.
- ✓ Lähemat uurimist võib vajada:
 - tulekahjude arvu suurenemine,
 - naiste suurem suremus pahaloomulistes kasvajatesse võrreldes Eesti keskmisega (ca 7 protsendipunkti võrra).
- ✓ Vee- ja tuleohutuse alane ennetustöö maht (sh koostöös Päästeametiga) ja liiklusõnnetuste ennetuse efektiivsus.
- ✓ Joobes sõidukijuhtide suur ja stabiilne arv.
- ✓ Lähisuhtevägivalla (sh surmaga lõppenud) juhtumite arvu tõus.
- ✓ Puuduvad ajutised asenduspinnad perevägivalla ohvritele.
- ✓ Osapooltel napib ressursi vajalike järeltegevuste (sh järelkontrollide) teostamiseks lähisuhtevägivalla juhtumite puhul.

3. Haavatavad sihtrühmad

Võtmenäitajad

Võrreldes Eesti keskmisega on Viimsis haavatavate sihtrühmade liikmeid oluliselt vähem:

Nt registreeritud töötud.

Nt toimetulekutoetuse saajad.

Nt töövõimetoetuse ja töövõimetus tõttu pensioni saajad.

Samas tähelepanu vajab:

Raske ja sügava puudega alaealiste arvu kasvutrend.

Psüühikahäirega täiskasvanute arvu kasvutrend.

Valmisolek toimetulekuraskustes inimeste ja perede arvu suurenemiseks ebakindlas majanduskeskkonnas.

3. Haavatavad sihtrühmad

Tugevused-nõrkused-järeldused

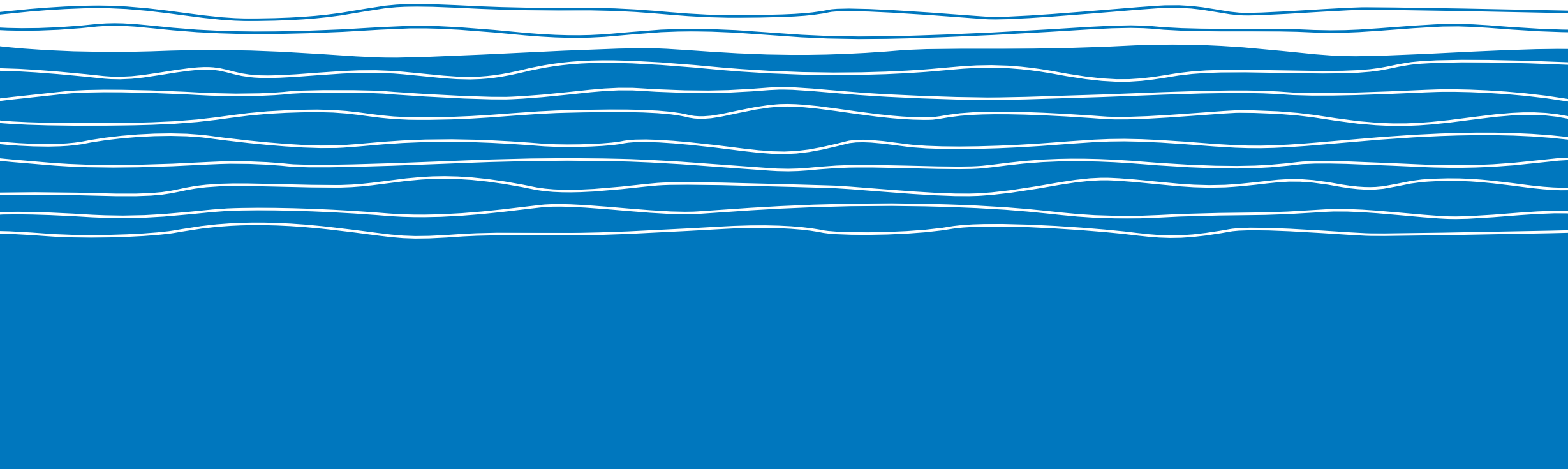
Hästi on:

- ✓ Võrreldes Eesti keskmisega on Viimsis rohkem ressursse abivajajate aitamiseks nii vajaduspõhiste teenuste kui toetuste abil.
- ✓ 7 vajaduspõhist toetust, sh toimetuleku tagamise toetus, lasteaia- ja lastehoiu kohatasu toetus, ravimitoetus, hooldekodutoetus.
- ✓ Viimsi pakub enamasti ilma järjekordade ja pika ooteajata kõiki ette nähtud (ja mitmeid täiendavaid) sotsiaalteenuseid, mille järele on elanikel vajadus.

Tähelepanu vajab:

- ✓ Teenuste puudumine või ebapiisavus:
 - raske ja sügava puudega alaealistele,
 - täiskasvanuikka sisenevatele puudega noortele,
 - psüühikahäirega täiskasvanutele.
- ✓ Teenused, mida KOVi territooriumil ei osutata, sh eriti puudega laste lastehoid
- ✓ Teenuste vajaduspõhisus, sh paindlikkus (nt koduteenus ja sotsiaaltransporditeenus)
- ✓ Abivajajate arvu (s.t toimetulekutoetuse saajate) hüppeline kasv seoses Covid-19 kriisiga.

Tugevused ja arenguvõimalused viimsilaste elukaare lõikes

Millest lähtuvalt on välja toodud

tugevused ja arenguvõimalused?

„Heaolu baaspakett“

Tegurid, mis:

- tugevdavad viimsilaste tervist ja soodustavad head elukvaliteeti,
- aitavad ennetada heaolu vähenemist põhjustavate probleemide tekkimist.

„Heaolu turvavõrk“

Tegurid, mis:

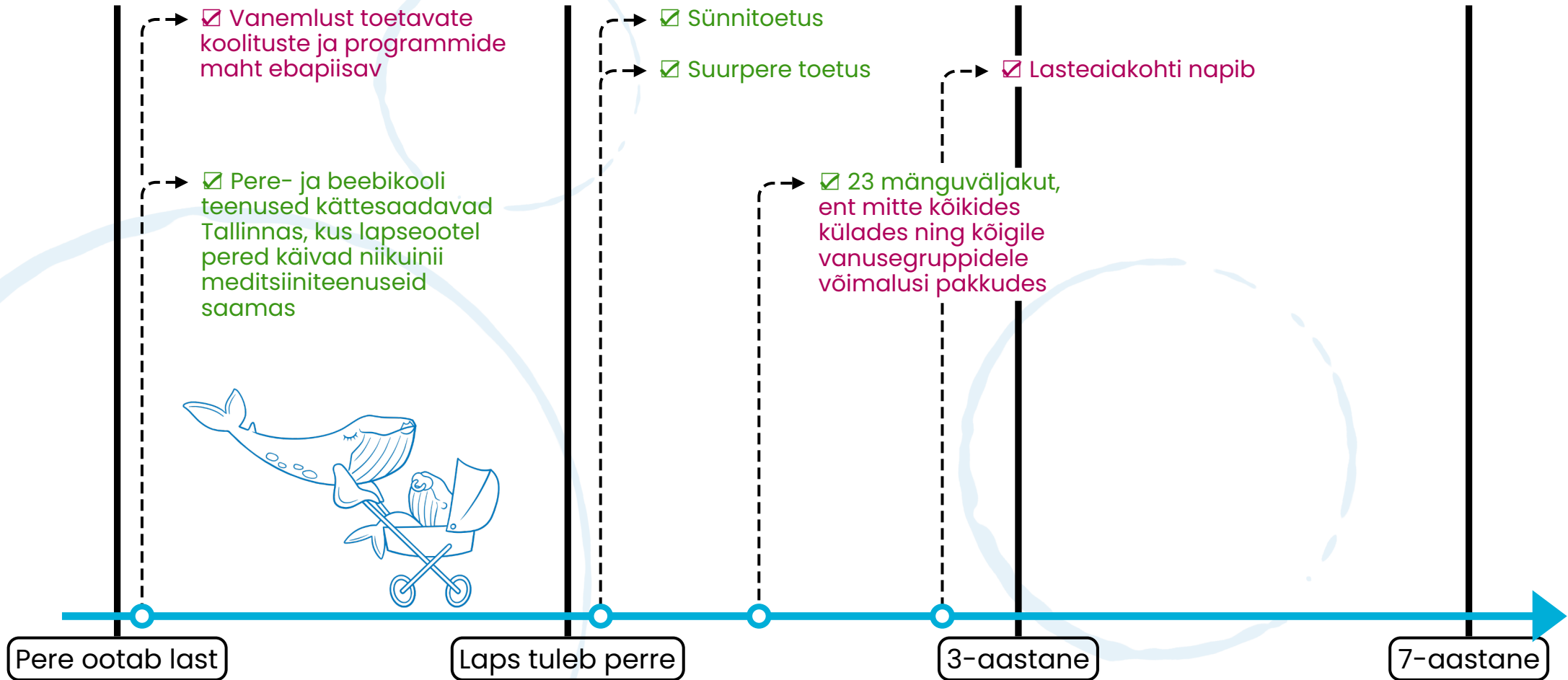
- toetavad viimsilasi, kelle elus on tekkinud raskuseid,
- aitavad ennetada heaolu vähenemist põhjustavate probleemide süvenemist.

Osa „baaspaketi“ ja „turvavõrgu“ märksõnadest korduvad, sest mõjutavad viimsilase elukaare mitmeid etappe ühekorraga.

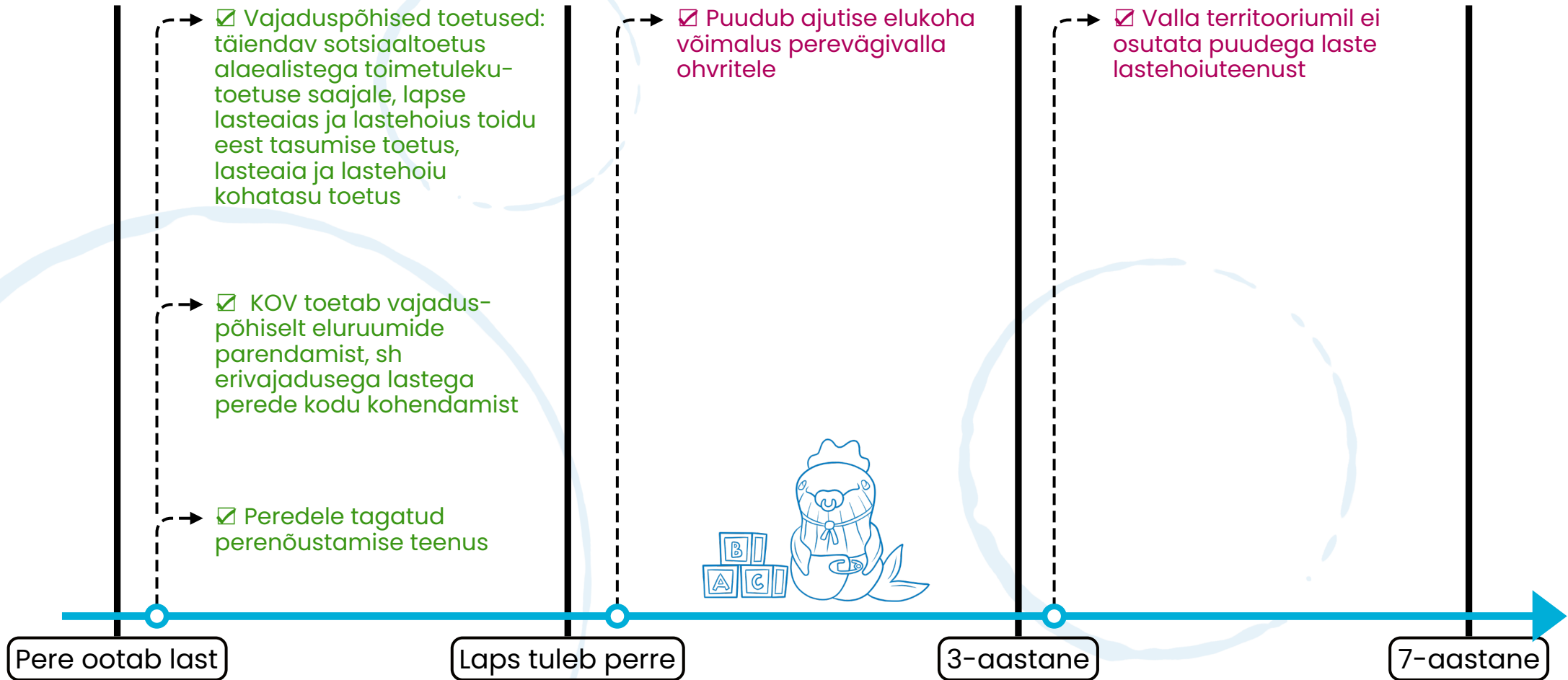
Perede ja laste heaolu

„baaspakett“ lapse kooliminekuni

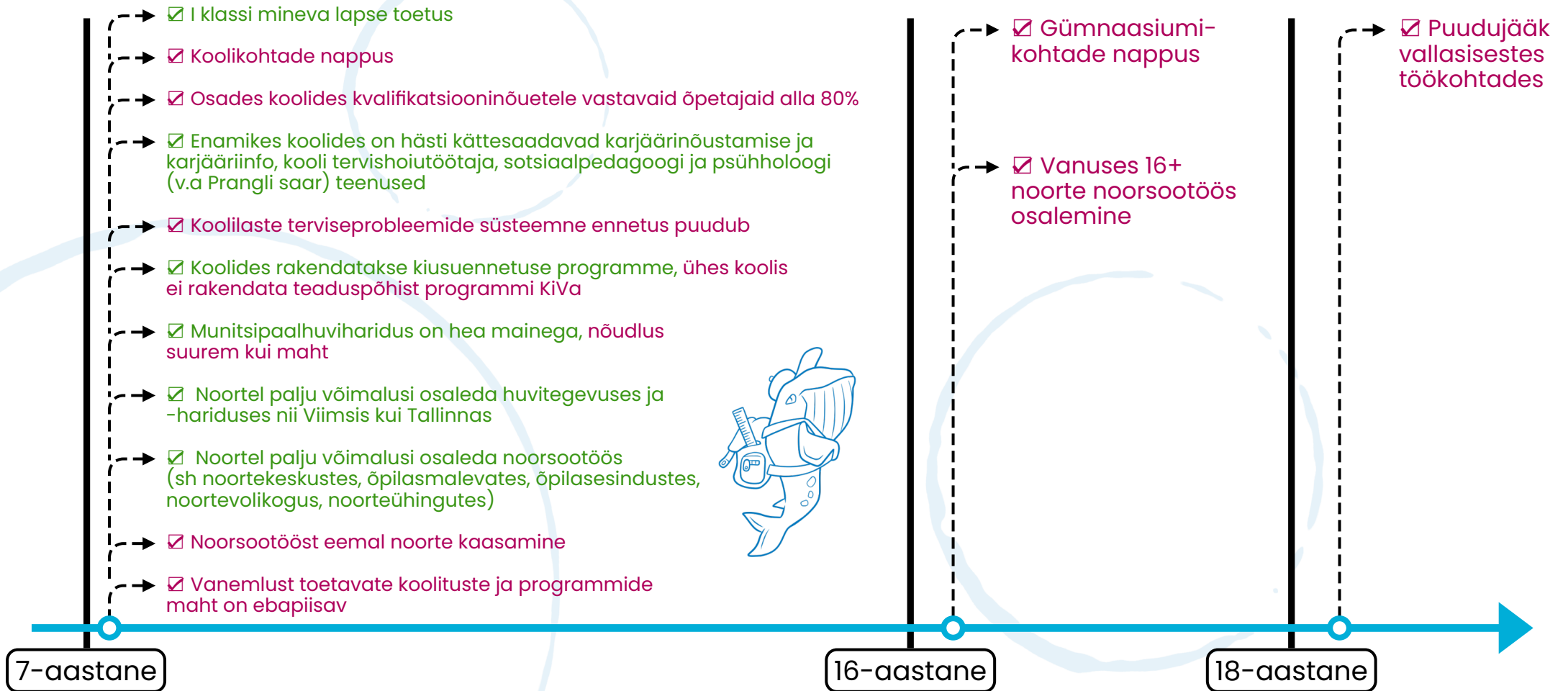
Perede ja laste heaolu

„turvavõrk“ lapse koolimineku

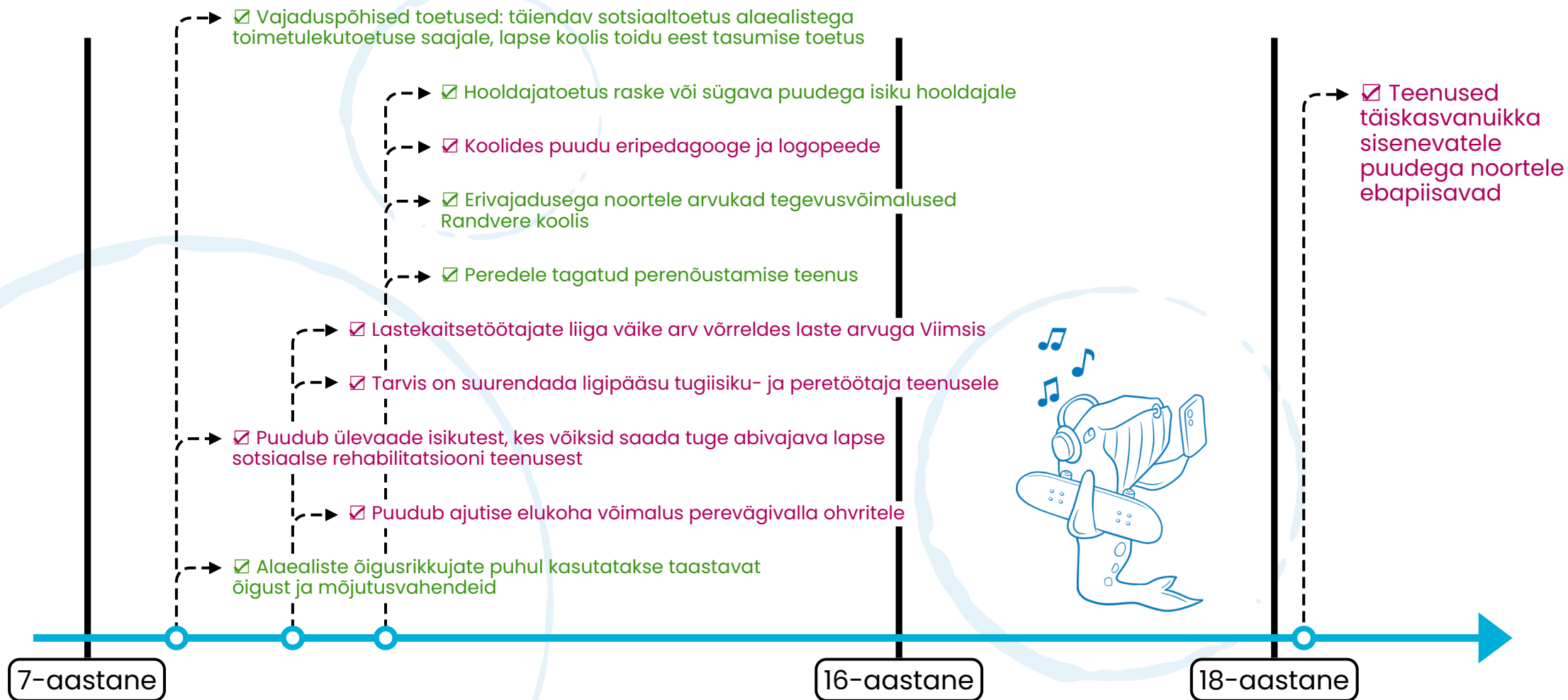
Perede ja laste heaolu

„baaspakett” alates lapse kooliminekest

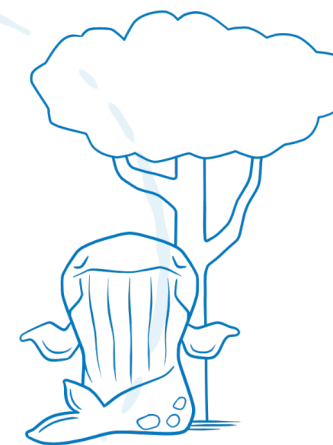
Perede ja laste heaolu

„turvavõrk“ alates lapse kooliminekest

Täiskasvanute heaolu „baaspakett“

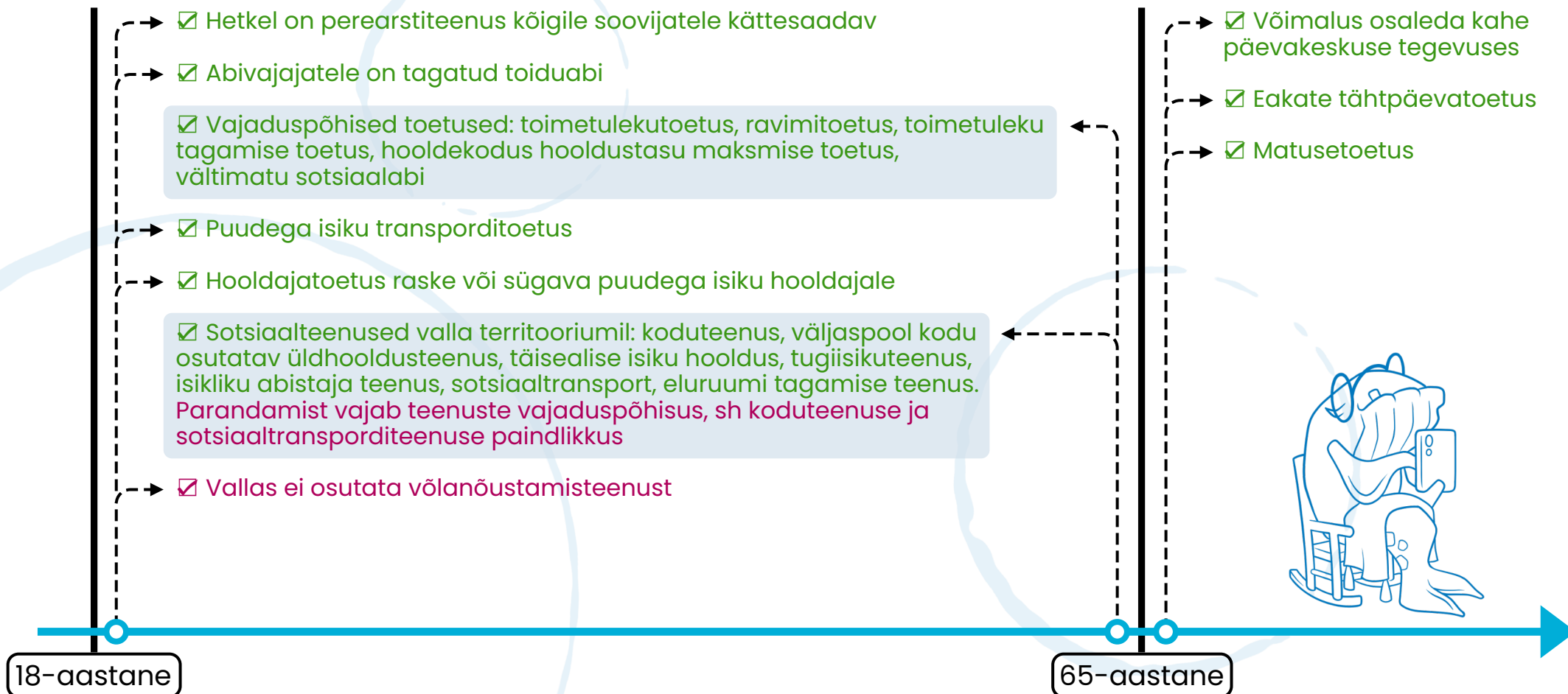
- ✓ Rohealad kõikjal ca 15 minuti jalutuse kaugusel
- ✓ Üks ametlik avalik supluskoht, umbes 10 mitteametlikku supluskohta, mille turvalisus vajab suurendamist (stendide ja paaril juhul ka rannavalve lisamine)
- ✓ Ca 75 km pikkune kergliiklusteede võrgustik
- ✓ 29 spordiväljakut, ent mitte kõigis külates ning kõikidele vanusegruppidele võimalusi pakkudes
- ✓ Ühistransport on sage ja peatustevõrk tihe
- ✓ Planeeringutes ei kasutata süsteemselt CPTED (ing k *Crime Prevention Through Environmental Design*) ehk kuritegevuse linna- ja keskkonnaplaneerimise kaudu vähendamise põhimõtteid
- ✓ Lähedal asub Tallinn (võimalused seoses tööelu, hariduse, teenuste ja vaba aja veetmisega)
- ✓ Valla territooriumil napib töökohti (sh kõrge haridustasemega inimestele)
- ✓ Erinevate teenuste mitmekesisus ja kättesaadavus (eeskätt Haabneeme ja Viimsi alevikes) on viimastel aastatel oluliselt paranenud
- ✓ Viimsi on väga turvaline piirkond, sh on vähe tõsiseid avaliku korra rikkumisi ja varguseid. Murekohtadeks on sõidukite joobes juhtimine, inimkannatanutega liiklusõnnetused, lähisuhtevägivald, kelmused ning jalgrattavargused
- ✓ Aktiivsetel inimestel on võimalik taotleda erinevaid toetuseid (mittetulundusühingutele, sh külaseltsidele nii baastoetusena kui projektipõhiselt) ja osaleda kaasava eelarve üle otsustamisel

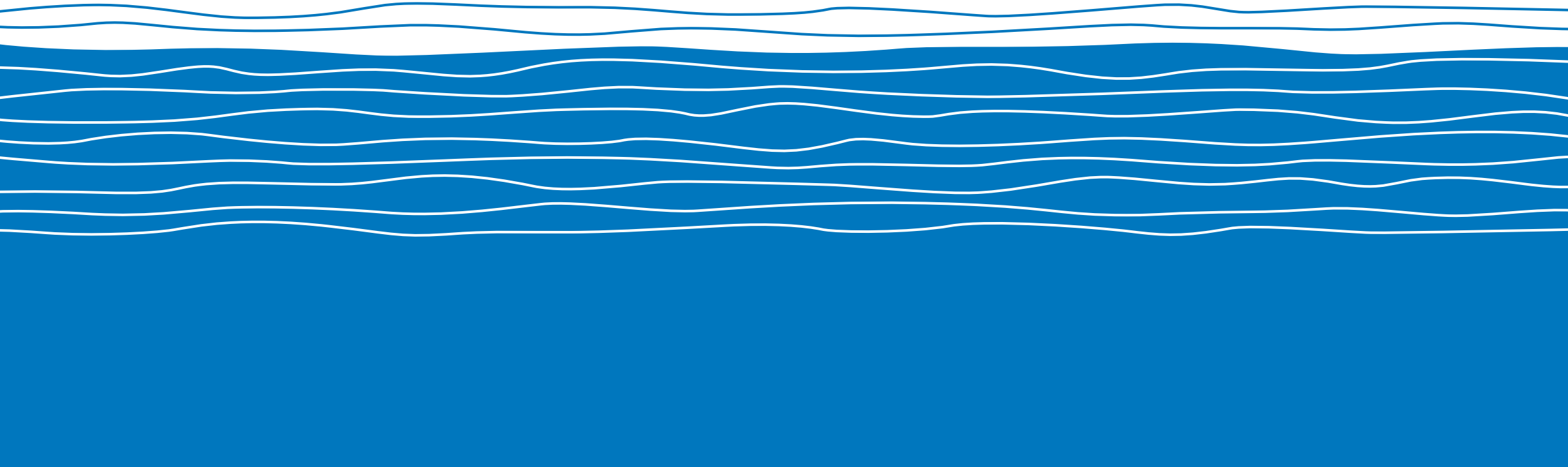
18-aastane

65-aastane

Täiskasvanute heaolu „turvavõrk“

Võimalused arenguhüppeks ennetuses

Ennetuse läbiviimine koostöös, andmetel tuginevalt ja süsteemselt:

koolilaste sihtrühma näide

Koolilaste tervise ülevaatuste andmete analüüs koolidepõhiselt ja -üleselt

Valdkondadeülene ennetusvõrgustik

Koolides rakendatavate teaduspõhiste programmide KiVa ja VEPA tulemuste analüüs koolidepõhiselt ja -üleselt

Andmed, analüüs, järeldused

Koostöös tegutsemine

Süsteemsed tegevused ühekordsete ja projektipõhiste asemel

Mõjusad tegutsemise viisid vähemõjusate (nagu ühekordsed koolitused) asemel

Andmed, analüüs, järeldused

Järeldustest õppimine ja koos tegutsemine veelgi süsteemsemalt

Sotsiaalprogrammide nagu SPIN-programm ja taastava õiguse rakendamise analüüs vallaüleselt

Oluliste juhtumite analüüs koolides töötavate spetsialistide, noorsootöötajate, lastekaitsetöötajate jt kogemustepagasist

Edu tervise hoidmisel ja heaolu suurendamisel!

Koostaja: Stories For Impact OÜ

storiesforimpact.com

Sisu: Jaan Aps

Kujundus: Ronald Must